

Marjan Tomšič

Aleluja

Pojavile so se nenadoma, kot blisk, kot vizija. Obdajala jih je ljubezen, milost, sreča in lepota. Bile so tri gracije: Aglaja, Evfrozina in Taliya – spremljevalke Afrodite in Erosa. Imele pa so tudi čisto domača imena, bile so: Ida, Marjetka, Alenka. To se je zgodilo na kamnitem dvorišču zelo stare kmečke hiše, kamor je bil prišel, gnan od toplih jesenskih vetrov, potujoči Poet in desetnik Ožbald.

Tudi on se je utelesil kar tako in kot da bi se spustil z neba. Lahko bi tudi zapisal, da je vzniknil iz podzemlja, iz Vilenice ali iz kake druge jame in bi bilo morda tudi to ustrezno, točno, zvesto resnici. Toda bolj mi je pri srcu ono prvo: da se je namreč spustil z neba in so za njim prifrftale z oblakov tudi vse njegove fotografije, velike podobe časa in ljudi, ki jih je Ožbald z ljubeznijo in igrivostjo angela spravljal v *camero obscuro* in jih nato čaral v dimenzije časa, prostora in dotika.

Torej se je Poet spustil z neba, tri gracije pa so se pojavile takoj zatem. Ida je prinašala sijaj; iz srebrne skodele ga je pršila na kamne in na izgubljene dušice, tavajoče po zapuščenih, razpadajočih zidovih tega sončnega kraja. Marjetka je sijala veselost; v obeh rokah je držala šopke rož in z njimi blagoslavljala živo in neživo. Tretja, Taliya, torej Alenka, Alenčica ... pa se je razcvetala čez kamnite pušče in z mano srcá tolažila tiste, ki so se zgubljali med zidovi in blodili po sobah brez oken, vrat in strehe.

Desetnik, ta čudežni pesnik, Kupido, Resničnik in pivski veseljak je razpenjal fotografije v presojnost časa in se veselil, ker so mu pri tem vsi pomagali, celo strogi in vedno ostro gledajoči pravičnik Aleksander alias Kraška ojstrica, Beli kamen in Sokolje oko. Tokrat je bil dobre volje, prikimaval je in odobral načrte potujočega Poeta, govoreč:

"Ti kar napravi. Toda kar nameravaš storiti, stori hitro in dobro. In predvsem – pošteno!"

Ta privolitev je bila res častna in hvale vredna, saj je javno odobravala in priznavala to, kar ni bilo požegnano in z žigi prosvetljenih povzdignjeno. Torej to, kar je šlo mimo ministra Gregorja in tudi mimo cesarice, pa je seveda zato vzbudilo

splošno zgražanje dvorskih dam. Te so se zmrdovale in se umikale, ker se jim je zdelo, da prihaja od Poeta in desetnika nekakšen vonj, čisto nič oficialen.

"Oh ta krpanélo! Ta brezvezni rimač! Ta potepuški pesnikun!" so jezikale in se pred njim umikale prav v kot. On pa se seveda ni zmenil zanje in je ves v ognju in obdan z meglicami navdušenja delal tisto svojo nenavadno razstavo. Gor v zrak in v čisto lebdenje je vdihoval, oh, nič drugega kot življenje samo: kmete in kmetice, delavce in postopače, peteline in krave, koze, kozle in otročičke, dojenčke, mamice in fantaline, potoke in rečice, lepe in manj lepe obraze, deklice, oči in ovčice, župnike, kaplane in križe, maše in zadušnice, krste in pogrebe, pa poroke in ločitve, Jezuse Kristuse, poljske buče in sončnična semena, poti in potke, nežne dekliške roke, pa dudke in flaške, pijance in pijandure, predsednike in strankarje, stranišnike in štrbunkarje, stare in super avte, krščene in nekrščene duše, hudiče v angelih in angele v hudičih, repke in plaščke, psičke in melone, kruh in vino, blato in nebo, procesije in protestnike, molke in malike in bančne knjižice, zrak in trepet juter, večer in solze, bolečino in krik, vzdih in šepet, ogenj in vodo, krono in robido, žezlo in beraško palico

in kaplje krvi tistega,

ki je za nas krvavi pot potil

in za nas bičan bil

in kronan bil

in bil na križ pribit

in bil tam zasmehovan, opljuvan, poniževan,

pa nepričakovano v kralja povzdignjen

in ki je ... takrat ... že davno od tega, gol skoz vas tekel in so babe vreščale, se dedci smejali, dekleta sramežljivo proč pogledovala ... on pa je letel mimo usmiljenih in neusmiljenih, razumevajočih in nerazumevajočih, mimo slepih, gluhih in nemih in je planil v grozi in trepetu v temino cerkve in je tam padel na kolena pred Križanega, povzdignil k njemu svoj obraz, vrgel roke gor in vzkliknil iz duše, iz srca:

"Jezus, tu sem! Aleluja!"

"Oh, tega sem se najbolj bala," je zastokala dama Mirandela. "Bala sem se, da bo prav takrat, med slovesnostjo, zakričal dol z balkona: Aleluja! Joj, kako sem se tega bala. Videla sem ga tam, na balkonu. Šel je čez in ni za povedat, kako me je bilo strah, kajne, saj bi se to čisto lahko zgodilo. Med mašo, prav takrat, ko so podeljevali Veliko Hostijo Najbolj Zaslužnemu, bi on, ta smešni Kupido, čisto mirno lahko zakričal dol na nas tisti svoj grozni crescendo. In bi tako vse razbil."

Pa ni. Mu pač ni padlo v pamet. Namesto tega je dol z balkona naredil eno lepo fotografijo. Zaobjel je ves prostor in skoz ribje oko vse skupaj pomanjšal na kvadratič, ki ni bil večji od hazardne kocke.

"Aleluja!" je zapel čisto tiho, tako da ga ni nihče slišal, razen Vsemogočnega, seveda. Nato je zakotrljal to kocko in obesil na vrh za sušenje perila še eno plahto. Na njej je pisalo z živosrebrnimi črkami: CREDO; QUIA ABSURDUM! Spodaj pa se je svetlucal prevod v materinem jeziku: Verujem, ker je nesmiselno.

Potem se je mirno in brez škandala umaknil.

"Oh, kako sem se bala," je še zmerom vzdihovala prva dama. Druga, tista najbolj dvorska, pa je dopolnila:

"Maj se ne zna."

"Kaj?" jo je vprašala tretja.

"Oh, zdi se mi, da je zadišalo po konjih," je rekla četrta dama. Vse pa so zavihale nosove, ko je Poet Ožbold hlačal mimo njih. Kritično so ga, brez izgovorjenih besed seveda, torej le s pogledi, pikale: Kakšne hlače! Pa kako racasto široke! In kako zelo čisto nič speglane. Ja, ja, pa celo zapacane. In zaflikane!

On, ki je bil Poet in potepuh ena á s črtico in tudi Kupido, seveda, se je skrivnostno namuznil in potegnil puščico iz tula, jo lahko položil na tetivo in ustrelil prvo damo v levo ritnico, in se je ta pri priči zaljubila, oh, kaj zaljubila, zatreskala v gospoda Puranesa. Potem je ves dan tekala za njim in ga po božje častila. Kazen je bila huda, toda ta, ki je streljal, je bil čist in brez krivde.

"Dost mam vsega tega!" je rekla Marjetka, drugi dve, Ida in Alenka, sta se strinjali in skupaj s Poetom so si šli ogledat STOLP. Na vratih ni pisalo, ali je to Danielov stolp, ali babilonski, ali tisti iz tarot kart. Niso vedeli, v kaj stopajo, zato so bili previdni. Ta, ki je bila Sijaj, je razsvetlila temino; ta, ki je bila Veselost, je pregnala iz stolpa mračnost in ta, ki je bila Razcvetanje, je odprla oknice. In tako se je izkazalo v Siju, v Veselosti in v Odprtosti, da to ni ne babilonski ne Davidov stolp, temveč nekaj tretjega, neznanega.

Plezali so po strmih stopnicah in se iz nadstropja v nadstropje bolj in bolj čudili in tudi plašili. Ida je rekla, da ta stolp duši njen sijaj; Marjetka je tožila, da ji v tem stolpu usiha veselje; Alenki pa je šlo kar na jok: "Saj se sploh ne morem razcveteti. Morala bi se razpirati, pa je tu tako zelo hladno, in lističi mojih rož se zapirajo."

Poet, ki je sopihal za lahkotnimi in postavnimi gracijami, se je pritoževal:

"Pa zakaj niso vgradili dvigala?! Jemlje mi sapo, dol me tlači. Pa še nič ne vidim. Te stopničke so za prašiče in ne za ptičke."

V vsakem nadstropju jih je čakalo po dvojce, troje presenečenj: tam so v čisto praznih okroglih prostorih čakali nekakšni stebri, stebrički; leseni, železni, glineni, tudi kamniti. Kot nekakšne skulpture, ki so imele skupno le to, da so izražale samoumeven ponos, veličino, pravzaprav le gorštrlečnost.

"Kaj so to za eni ..." je zarobantil Poet. Gracije so se zahihitale in takrat se je zabliskalo in znašli so se na vrhu stolpa, pod milim nebom.

"Hvala Bogu," je rekla Ida za vse štiri.

In bilo se je za kaj zahvaljevati. Znašli so se visoko nad strehami drugih hiš, celo nad cerkvenim zvonikom, in nanje so se zivali slapovi nebeške luči. Skoz razmike v petelinovi roži so si ogledovali vas in okolico. Tam na jugu so bili najlepši predeli, tam so se razprostirali pašniki in od stolpa v tisto smer so ležali kot na dlani grški in rimski vrtovi in vse to je bilo skrbno negovano, čisto in pozlačeno s popoldanskim soncem. Čez stolp, čez vas, čez vrtove, pašnike in griče pa se je bočilo svetlomodro nebo.

"Aleluja!" je zapel Poet in vse je hipoma navdalo čisto navdušenje. Ta, ki je bila Sijaj; ta, ki je bila Veselost, in ta, ki je bila Razcvetanje – vse so dvigale roke in pele v zanosu:

"Aleluja! Aleluja! Aleluja!"

"Kateri norci pa se derejo tam zgoraj?" se je spraševala cesarica in zlobno bliskala z edinim očesom gor proti vrhu stolpa. In je zazijala, kajti prav na vrhu, na stebričkih obrambne petelinove rože, so stale tri gracije, med njimi pa Poet, oh, tisti čudni Kupido iz Devete dežele. Ko bi samo stali, ne bi bilo zelo čudno, toda oni so kar naenkrat in kar tako poleteli. Razširili so roke in so leteli v nebo in tja proti vzhodu. Hitro so minevali v pikice in se izgubili v nič.

"Oh," je zastokala cesarica, se prijela za uvele prsi in se sesula.

"Al' smo jo prestrašili," je obžalovala Ida, onidve pa sta se samo režali.

"In kam zdaj letimo?" je vprašal Poet.

"V nebo, med oblake, v zvezde," mu je med pišem odgovarjala Marjetka.

"Veste kaj," se je utrnilo Marjetki, "pojdimo obiskat Démetro. Mislím, da ima tamle svoj dvorec."

Pogledali so dol in res uzrli med hribčki vas, ob njenem robu pa palačo.

"A da bi šli?" se je obotavljal Kupido.

"Pa ja, pa pojdimo! Nam bo dala nektar in klet ima polno sladkih vin."

Poetu so se zablinkale oči, in preden so se dogovorili, ali bi šli ali ne, se je že strmo spuščal. Košato je pristal na dvorišču palače, za njim pa so se lahkotno spustile lepoticе: Sijajna, Vesela in Cvetoča.

Demetra, ki ni pričakovala obiska, je od presenečenja zavrisknila in plosknila z rokami.

"O, glej, glej, kdo je prišel!" se je čudila in veselila. In že sta pritekla njena čuvaja: Beli žrebec in Rjavi kozel.

"Kaj pa se to pravi?! Kar z neba in kar tako, brez dovoljenja za avdienco?! je hrzal Beli žrebec in kazal zobe. Rjavi kozel pa se je postavil obenj in bil pripravljen na trk. Ko pa sta opazila, da se njuna gospodarica obiska veseli, sta se vdala, a še zmerom sumničavo opazovala dogajanje.

"O, kako sem vesela. O, kako ste me razsvetlili!" je govorčila Demetra. Sivi muc, ki ga je držala v naročju, pa jo je takoj popravil:

"Ne reče se razsvetlili, ampak razveselili."

"Oh, bodi no tiho!" ga je zavrnila boginja in hitela lastnoročno pripravljati dobrodošlico. Pogostila jih je s čisto svežo sirovo pogačo, z višnjami in malinami, v kristalne kozarce, ki so imeli srebrne nožice, pa jim je natočila nektar – vodico. Ko so poskusili eno in drugo, jih je odpeljala v podzemno dvorano veselja in darežljivosti. Tu so stali v dveh dolgih vrstah trebušasti sodi z najboljšimi vini na levi in z nebeško medico na desni strani. Odpirali so pipe in bili kmalu skoraj pijani. Beli žrebec, osebni čuvaj boginje, ki ni smel v kletne prostore palače, je stal na prvi zgornji stopnici, buljil dol in se hrzajoč pritoževal, enako kozel, le na drugačen način. Oni pa so se gostili in

ta, ki je bila Sijaj, je razsvetljevala podzemne dvorane; ta, ki je bila Veselost, je cingljaje raztresala radost; in ta, ki je bila Razcvetanje, jim je odpirala srca v gartrože rože, v šipkove cvetove, v ivanjščice, regratove lučke, v nageljne ... in v omamno dišeče lipnike.

In so pili in jedli in od obilice vsega lepega bili čudno omamljeni. Bolj in bolj.

Tedaj je Beli žrebec naznanil obisk. Prišla sta William in Sonia.

"Sledila sva Poetu vse do sem," sta se opravičevala. "Vi ste kar odleteli, midva pa sva brez kril, trenutno, in tako sva morala za vami kar po tleh. Lazeč po zemlji, kot se reče. No, zdaj sva tu. Jaz sem Sonia, on je William. Razume samo angleško."

"Vse bo v redu," ju je tolašil Kupido in jima natakal božansko pijačo.

In spet potrkavajo s kozarci, si gledajo v oči in William smehljuje kima in hvali:

"Odlično, hm, odlično."

Demetra je šla gor, da bi spekla ajdove ocvrtnike. Poet, ki jo je šel iskat, ker je dolgo ni bilo nazaj, ji pravi:

"Aleluja, vse je na svojem mestu. Le preveč mačk je okoli tebe, o boginja, o čarodejka, o čarovnica!"

"Veš kaj," se jezi Demetra, "to pa je nesramno od tebe. Poet si, pa ne maraš mačk."

"Oh," se spomni Kupido, "seveda! Katera čarovnica pa je brez mačk? Če jih ni, ni copranja. Je tako?!"

Nagajivo se smehlja in se ji dobrika:

"Aleluja, ti si boginja rodnosti. Čaraš mladičke in Bog je s teboj!"

Za Demetro stopa v ravni vrsti enaintrideset mačk, mačkonov in muck. Zdaj in tokrat samo te živali, ker je danes njihov dan.

"O dio mio!" se čudi Sonia in pozabi zapreti usta.

"Veste kaj," se opravičuje Demetra, "če bi prišli pa včeraj, bi pa videli procesijo prašičkov. En dan prej pa jazbece, danes zjutraj pa procesijo kač in kačic ..."

V templju vina in nektarja kmalu pozabijo na živali in spet so tam, kjer so bili pred prihodom Angleža in Sonie. Mine en čas in še pol časa in potem pojejo. Vsak si izbere eno pesem in vsi mu jo potem, ob cingljanju kozarcev, zapojejo. Poet sedi okobal na sodu in diktira z rmanovo bilko. Pojejo umetelne in ljudske in nazadnje še sakralne. Ko se izpojejo, reče Poet kar tako:

"Prah se z Bogom kregati ne sme! In zdaj je zabave konec in mi moramo iti."

Globoko se prikloni in se v imenu vseh zahvali. Šele takrat opazijo, da sedi med njimi tudi Starček. Smehlja se, oči se mu bliskajo. Vsem je nerodno, ker so ga prezrli. V en glas in iz vse duše zapojejo zdravljico, ubrano na tisto znano vižo: En starček je živel ... Pojejo in pojejo in nehati ne morejo. In pojejo tako dolgo, dokler z mavrico ne povežejo in združijo Starčka in Demetro, levi in desni breg, vzhod in zahod, svetlobo in temo, mladost in starost, prihajanje in odhajanje, nebo in zemljo, smrt in življenje.

Ko se to zgodi, ju pustijo uživati srečo. Po prstih plašno odidejo. Beli žrebec

razume, kaj se dogaja, enako tudi Rjavi kozel, zato jih pustita tiho oditi. Ko pa za hip postojijo na pragu, udari žrebec s podkvama obeh nog ob kamnita tla. Gromko zabobni, se zaiskri v divji metež in že se vsi znajdejo v Hadu, v kraljestvu mrtvih. Žal so zamudili slavnostni govor Zeusovega brata Hadesa in tudi sveto mašo. Katedrala je prazna, vsi so že odšli. S stropa plinkajo solze žalujočih in trpečih in Tišina brenka na kristalno harfo.

"Oh, mi zmerom vse zamudimo," se je žalostila Taliija in šlo ji je na jok. Poet pa se ni dal ujeti v mreže melanholije. Stopil je nad oltar pred visoke, temno svetlikajoče angele in njihovi mrkosti in nemi grožnji navkljub zapel svoj večni ALELUJA! Podzemlje je onemelo ob tej nezaslišani drznosti in proti njim so se začele plaziti demonske duše, začarane v prakače, v prakrastače, v praspake vseh oblik in velikosti. Sluzasto cmokajoč in golčoč so lezle, skakale, se gugale proti njim.

Gracije, Sonia in William so trepetali od strahu in slabilo jim je od gnusa. Poet pa se je smejal iz čistega srca. Samo on se ni ustrašil, le on se ni zavedal nevarnosti. Enostavno je ni prepoznal. In je, takole obešenjaško, rekel:

"Pa kaj imamo mi z vami? Nič!"

"Potem pa zginite gor! In to takoj!" je zacmokalo in zablablalo z vseh strani.

"O, saj že gremo," so rekli vsi hkrati in že tekli po stopnicah gor in ven na površje zemlje. Skoraj brez sape so planili v toplo nadzemsko noč. Za njimi so se s pocastim tleskom zaprla velika vrata podzemlja.

"No, pa smo tu," se je hahljal Poet in poželel en velik kozarec piva. Neznansko ga je namreč zažejalo.

"Ampak ..." se je upirala Ida, z njo pa še Marjetka in tudi Alenka.

"No," se je vdal, "pa ono brez alkohola. Okej."

In so šli k Veseli točajki. Tam je Kupido, ta Ožbald, alias Poet in Desetnik, slastno izpijal pivo brez alkohola (v katero pa je, skrivaj, takole od zad, pač za vsak slučaj, zliil kozarček slivovke) in se je zato preblazeno smehljaj. Medtem ko je používal v ognju in strasti omamno nedolžno pijačo, so se gracije razblinjale druga za drugo. Najprej je izhlapela Aglaja, za njo Evfrozina in potem Taliija. Z njim sta ostala le Sonia in William.

Tedaj je Ožbalta obiskala čarovnija. Zavrtel se je in v momentu razsvetlil okoli njega stoječe ljudstvo. Z mogočnim pokom ga je ujel v ribje oko in ga s svetlobno hitrostjo odspiralil v drugo dimenzijo, torej iz tega prostora in časa.

In vse je v momentu izginilo. Tudi on.